

Đẩy mạnh chuyển đổi số nhằm phát triển kinh tế - xã hội ở thành phố Cần Thơ hiện nay

Lê Bá Tâm

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Trong bối cảnh Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang diễn ra mạnh mẽ, yêu cầu chuyển đổi số trở nên bức thiết hơn bao giờ hết đối với các tỉnh, thành nói riêng và cả nước nói chung. Từ thực tế của thành phố Cần Thơ cho thấy, quá trình chuyển đổi số đạt được kết quả tích cực góp phần phát triển kinh tế - xã hội của địa phương, nhưng cũng có những hạn chế cần phải khắc phục để thúc đẩy chuyển đổi số hiệu quả hơn.

1. Tình hình chuyển đổi số ở thành phố Cần Thơ và những vấn đề đặt ra

1.1. Tình hình chuyển đổi số ở thành phố Cần Thơ

Sau khi có chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về chuyển đổi số, thành phố Cần Thơ đã triển khai công tác chỉ đạo điều hành và cụ thể hóa cơ chế chính sách. Ngày 11/4/2017, Thành ủy đã ban hành Nghị quyết số 10-NQ/TU về "Xây dựng Thành phố Cần Thơ phát triển thành đô thị thông minh, giai đoạn 2016 - 2025". UBND Thành phố đã ban hành Quyết định số 1652/QĐ-UBND phê duyệt Đề án "Xây dựng ở Thành phố Cần Thơ phát triển thành đô thị thông minh giai đoạn 2021 - 2025, tầm nhìn đến năm 2030"; Thành phố đã thành lập Ban Chỉ đạo Chuyển đổi số Thành phố, gồm các phòng chuyên môn. Thành ủy đã ban hành Nghị quyết số 02-NQ/TU ngày 04 tháng 8 năm 2021 về chuyển đổi số thành phố Cần Thơ đến năm 2025 và định hướng đến năm 2030.

Thành phố đã xây dựng hệ thống thông tin giải quyết thủ tục hành chính, Quản lý văn bản và điều hành, Trung tâm Điều hành đô thị thông minh Cần Thơ, Bộ chỉ số đánh giá chuyển đổi số Thành phố Cần Thơ. Các ban chỉ đạo chuyển đổi số cấp sở, ngành, quận, huyện, các tổ chuyển đổi số cộng đồng đã được thành lập (607 tổ, 2.417 thành viên). Thành phố xác định, để chuyển đổi số thành công, việc nâng cao nhận thức của cán bộ, người dân đóng vai trò quan trọng. Chuyên trang về chuyển đổi số của thành phố được thành lập, Đài Phát thanh và Truyền hình Thành phố có Chuyên mục Chuyển đổi số, hệ thống truyền thanh cơ sở, báo chí tăng cường tuyên truyền về chuyển đổi số. Các cơ quan các cấp tăng cường tổ chức các cuộc hội thảo, hội nghị, tọa đàm về chuyển đổi số.

Thành phố đã phát triển dữ liệu số, nền tảng số: Cổng dữ liệu thành phố, nền tảng tích hợp chia sẻ dữ liệu, kho dữ liệu dùng chung, số hóa CSDL hộ tịch

điện tử, triển khai nền tảng địa chỉ số quốc gia (274.693 địa chỉ); Hoàn thành số hóa dữ liệu đất đai quận Ninh Kiều, Cái Răng, Bình Thủy và huyện Phong Điền; Vận hành các phần mềm CSDL chuyên ngành phục vụ quản lý giáo viên, học sinh; quản lý đối tượng chính sách, người có công... Thành phố đã xây dựng cổng dịch vụ công Thành phố Cần Thơ và Hệ thống thông tin một cửa điện tử được nâng cấp, hợp nhất thành hệ thống thông tin giải quyết thủ tục hành chính. Phiên bản trên thiết bị di động có tích hợp chữ ký số tạo điều kiện thuận lợi cho lãnh đạo, công chức xử lý văn bản mọi lúc, mọi nơi.

Thành phố Cần Thơ đang xây dựng đô thị thông minh: Triển khai thí điểm Trung tâm điều hành thông minh Thành phố Cần Thơ phục vụ sự chỉ đạo điều hành của Ủy ban nhân dân thành phố; Trung tâm điều hành, giám sát an toàn, an ninh mạng.

Nội dung phát triển Kinh tế số được Thành phố coi trọng. Ủy ban nhân dân Thành phố đã ban hành các kế hoạch: Kế hoạch số 95/KH-UBND ngày 27/4/2022 về tổ chức thực hiện Quyết định số 895/QĐ-TTg ngày 09/06/2021 về việc thành lập Khu Công nghệ thông tin tập trung Cần Thơ, diện tích 20ha, tại quận Cái Răng; Kế hoạch số 139/KH-UBND ngày 22/6/2022 về phát triển doanh nghiệp công nghệ số thành phố Cần Thơ đến năm 2025, định hướng đến năm 2030. Tính từ đầu năm 2022 có 33 doanh nghiệp công nghệ số được thành lập mới nâng tổng số doanh nghiệp lên 661 doanh nghiệp; Quyết định số 1299/QĐ-UBND ngày 15/4/2022 về phê duyệt Chương trình hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa tham gia chuyển đổi số thành phố Cần Thơ đến năm 2025, định hướng đến năm 2030; Kế hoạch số 75/KH-UBND ngày 05/4/2022 về thực hiện Chương trình số 24-CTr/TU ngày 31/12/2021 của Thành ủy Cần Thơ về hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, tài năng trẻ giai đoạn 2021-2030. Thành phố đã hỗ trợ phát triển thương mại điện tử, hướng dẫn người dân tạo tài khoản, viết bài, chụp

hình, xây dựng các video quảng bá về sản phẩm, dịch vụ để đăng trên các sàn thương mại điện tử, trên các mạng xã hội. Đã đưa được 41/41 sản phẩm OCOP của thành phố tham gia các sàn thương mại điện tử như Voso, Postmart... Có hơn 19.631 hộ sản xuất nông nghiệp được tập huấn, hướng dẫn đăng ký, sẵn sàng sử dụng các sàn thương mại điện tử

Để phát triển Xã hội số, Thành phố đã chú trọng đầu tư, phát triển hạ tầng viễn thông trên địa bàn thành phố đã được, thúc đẩy phát triển băng rộng cáp quang đến hộ gia đình... Thúc đẩy thanh toán điện tử cho người dân trên địa bàn thành phố với việc thanh toán tiền điện, tiền nước, thanh toán học phí, viện phí, các chuỗi siêu thị, nhà hàng... Hiện tại, một số đơn vị đã được triển khai thí điểm dùng tài khoản viễn thông thanh toán cho các hàng hóa, dịch vụ có giá trị nhỏ (Mobile Money). Thành phố Cần Thơ có 07 trường đại học trong đó có 06 trường có đào tạo về công nghệ thông tin, viễn thông từ đại học trở lên. Tổ chức tập huấn nâng cao nhận thức về chuyển đổi số; lớp về quản lý, kết nối và chia sẻ dữ liệu của cơ quan nhà nước. Một số quận, huyện cũng đã tổ chức tập huấn nâng cao nhận thức về chuyển đổi số cho Tổ công nghệ số cộng đồng. Kế hoạch số 127/KH-UBND ngày 07/6/2022 triển khai thực hiện Chương trình chuyển đổi số trong giáo dục nghề nghiệp giai đoạn 2021 - 2025, định hướng đến năm 2030 trên địa bàn Thành phố

Thành phố đã triển khai các ứng dụng để cung cấp dịch vụ số cho người dân. Ứng dụng di động 1022 cung cấp thông tin, tiếp nhận, xử lý phản ánh của người dân; ứng dụng di động du lịch thông minh Thành phố Cần Thơ; ứng dụng di động cho công dân (Cần Thơ Smartcity) gồm tra cứu thông tin chuyên ngành, dịch vụ công, một số dịch vụ tiện ích khác, Ứng dụng Việc làm số.

Quá trình chuyển đổi số của Thành phố Cần Thơ được thực hiện trong các ngành, lĩnh vực như: Y tế; Giáo dục và Đào tạo; Tài chính - Ngân hàng; Nông nghiệp; Giao thông vận tải; Tài nguyên và Môi trường; Du lịch; Thuế; An ninh...

1.2. Những vấn đề đặt ra từ chuyển đổi số ở Thành phố Cần Thơ

Quá trình chuyển đổi số ở Thành phố Cần Thơ đạt được nhiều kết quả, như: Công tác chỉ đạo, điều hành, xây dựng thể chế, cơ chế, chính sách được lãnh đạo thành phố, các cấp các ngành quan tâm triển khai thực hiện; Thành phố và nhiều ngành, địa phương đã quan tâm tổ chức các buổi hội thảo, hội nghị, tham quan học tập kinh nghiệm; Thành phố cũng đã ban hành nhiều cơ chế, chính sách hỗ trợ doanh nghiệp công nghệ số; Thanh toán điện tử không dùng tiền mặt được đẩy mạnh; Một số lĩnh vực ưu tiên chuyển đổi số. Tuy nhiên, quá trình chuyển đổi số ở Thành phố Cần Thơ cũng xuất hiện

những vấn đề đặt ra cần giải quyết. Đó là:

Cán bộ của một số sở, ngành, địa phương chưa nhận thức sâu sắc về tầm quan trọng của chuyển đổi số, chưa thật sự vào cuộc quyết liệt để chỉ đạo, nên một số chỉ tiêu chưa đạt yêu cầu như: Chỉ tiêu số hóa thủ tục hành chính; tỷ lệ người dân sử dụng dịch vụ công trực tuyến và hồ sơ trực tuyến còn thấp...

Một số cơ quan, đơn vị, cán bộ, công chức, lãnh đạo chưa tham gia xử lý, giải quyết công việc hoàn toàn trên môi trường mạng. Vẫn còn một số cơ quan, đơn vị vừa xử lý văn bản giấy song song với văn bản điện tử. Việc cung cấp thông tin, xử lý phản ánh kiến nghị qua các kênh giao tiếp cổng thông tin điện tử, Tổng đài 1022, ứng dụng di động cho người dân Can Tho Smartcity.... Công tác đào tạo, tập huấn về kỹ năng số, chuyển đổi số còn hạn chế, nguồn nhân lực còn thiếu và yếu, nguồn lực (nhân lực, tài chính) triển khai Chính quyền số, kinh tế số, xã hội số còn hạn chế.

Chưa có cơ chế ưu tiên tài chính ngân sách, huy động nguồn lực đảm bảo cho triển khai chuyển đổi số. Người dân, doanh nghiệp còn tâm lý e ngại, chưa có thói quen giải quyết thủ tục hành chính môi trường mạng, công tác thông tin, tuyên truyền chưa được các cơ quan đơn vị quan tâm đúng mức. Điều kiện tiếp cận công nghệ số, kỹ năng số của bộ phận người dân vùng nông thôn còn hạn chế.

Hạ tầng trang thiết bị máy tính, máy scan tại nhiều đơn vị đã xuống cấp chưa thay thế kịp thời. Một số hệ thống ứng dụng, trung tâm điều hành đô thông minh đã triển khai nhưng khai thác sử dụng chưa thật sự hiệu quả, cơ sở dữ liệu còn rời rạc, chưa cập nhật đầy đủ, chưa tích hợp chưa tích hợp về kho dữ liệu dùng chung của thành phố để chia sẻ dữ liệu dùng chung.

2. Mục tiêu, định hướng và giải pháp thúc đẩy chuyển đổi số ở Thành phố Cần Thơ đến năm 2030

2.1. Mục tiêu và định hướng chuyển đổi số của Thành phố Cần Thơ đến năm 2030

Phát triển kinh tế số, xã hội số đóng góp quan trọng vào phát triển kinh tế - xã hội thành phố. Tiếp tục triển khai, mở rộng các dịch vụ đô thị thông minh. Phát triển chính quyền số, nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của cơ quan nhà nước các cấp. Trong đó: 100% dịch vụ công trực tuyến mức độ 4 được cung cấp trên nhiều phương tiện truy cập khác nhau, bao gồm cả thiết bị di động; 100% hồ sơ công việc tại cấp thành phố, 90% hồ sơ công việc tại cấp huyện và 80% hồ sơ công việc tại cấp xã được xử lý trên môi trường mạng (không bao gồm hồ sơ xử lý công việc có nội dung mật).

Về doanh nghiệp công nghệ số chiếm 15% tổng số doanh nghiệp trên địa bàn thành

phố. Tốc độ tăng trưởng doanh thu doanh nghiệp công nghệ số Thành phố Cần Thơ tăng bình quân từ 2 lần tốc độ tăng trưởng GRDP. Doanh thu công nghiệp công nghệ số đóng góp 10% GRDP. Sản phẩm, dịch vụ công nghệ số đáp ứng trên 50% nhu cầu của thành phố và khu vực Đồng bằng sông Cửu Long. 70% sản phẩm, dịch vụ công nghệ số có ứng dụng công nghệ mới hoặc công nghệ mới (AI, IoT, Bigdata, Blockchain...).

Về phát triển năng lực số cho đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục nghề nghiệp; Phấn đấu đến năm 2030, 100% nhà giáo và cán bộ quản lý được đào tạo bổ sung nâng cao năng lực số, kỹ năng, phương pháp sư phạm phù hợp để triển khai đào tạo trên môi trường số; 100% đến năm 2030 nhà giáo của các cơ sở giáo dục nghề nghiệp được đào tạo phát triển học liệu số; 100% chuẩn đầu ra chương trình đào tạo của các trình độ được tích hợp năng lực số, có nội dung đào tạo phù hợp với phương thức chuyển đổi số; 100% chương trình đào tạo chuyên ngành công nghệ thông tin, công nghệ số được cập nhật phù hợp với ứng dụng khoa học công nghệ mới, 100% trường cao đẳng, trường trung cấp có hạ tầng số, nền tảng số để kết nối, khai thác với nền tảng số giáo dục nghề nghiệp quốc gia; 100% dịch vụ công trực tuyến mức độ 4, được tích hợp lên Cổng Dịch vụ công quốc gia và tích hợp vào Cổng Dịch vụ công thành phố; 100% số hóa quá trình học tập, kết quả học tập, văn bằng giáo dục nghề nghiệp của người học và kết nối, tích hợp dữ liệu lên môi trường số; 70% hoạt động kiểm tra chuyên ngành về giáo dục nghề nghiệp được thực hiện thông qua môi trường số và hệ thống thông tin của cơ quan quản lý.

2.2. Giải pháp thúc đẩy chuyển đổi số ở Thành phố Cần Thơ đến năm 2030

Tăng cường công tác chỉ đạo điều hành, nâng cao nhận thức Chuyển đổi số: Ban Chỉ đạo Chuyển đổi số các cấp, các ngành cần tập trung triển khai thực hiện đạt chỉ tiêu, nhiệm vụ theo kế hoạch chuyển đổi số thành phố. Thường xuyên rà soát đánh giá tình hình triển khai thực hiện chuyển đổi số ngành, địa phương mình, định kỳ hàng quý có báo cáo kết quả thực hiện nhiệm vụ được giao. Tổ chức phát động phong trào thi đua chuyển đổi số. Tổ chức triển khai đánh giá Bộ Chỉ số Chuyển đổi số của thành phố đã ban hành theo Quyết định số 2088/QĐ-UBND ngày 14/7/2022. Tổ chức tuyên truyền, nâng cao nhận thức chuyển đổi số. Tổ chức các cuộc hội thảo, hội nghị, tập huấn về chuyển đổi số, đặc biệt là tổ chức tập huấn cho Tổ công nghệ số cộng đồng để hướng dẫn người dân tham gia dịch vụ công trực tuyến, các dịch vụ số trong các lĩnh vực y tế, giáo dục, thương mại, du lịch, tài chính, ngân hàng...

Đẩy mạnh phát triển Chính quyền số: Triển khai thực hiện hoàn thành các chỉ tiêu theo kế hoạch

chuyển đổi số. Nâng cao hiệu quả hoạt động của Trung tâm điều hành thông minh thành phố Cần Thơ phục vụ sự chỉ đạo điều hành của Ủy ban nhân dân thành phố. Nâng cao chất lượng Cổng Thông tin điện tử Thành phố, các cổng thông tin điện tử thành phần. Đẩy mạnh việc giao dịch thanh toán trực tuyến; tăng cường công tác tuyên truyền và hỗ trợ về thực hiện dịch vụ công thông tin. Triển khai hệ thống thông tin báo cáo kinh tế - xã hội phục vụ chỉ đạo điều hành của UBND thành phố, kết nối với hệ thống thông tin báo cáo Chính phủ và kết nối với Trung tâm điều hành thông minh (IOC).

Tổ chức triển khai hình thành Khu Công nghệ thông tin tập trung thành phố, thu hút doanh nghiệp công nghệ số. Triển khai Kế hoạch phát triển doanh nghiệp công nghệ số. Triển khai chương trình hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa tham gia chuyển đổi số thành phố Cần Thơ. Đẩy mạnh phát triển thương mại điện tử trên địa bàn thành phố. Triển khai Đề án hỗ trợ phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo thành phố, trong đó ưu tiên lĩnh vực chuyển đổi số.

Hỗ trợ người dân có điều kiện tiếp cận dịch vụ công, chuyển đổi số, trong đó chú trọng phát triển mạng di động 4G, 5G, cáp quang đến hộ gia đình, triển khai chương trình viễn thông công ích thực hiện hỗ trợ máy tính bảng và dịch vụ viễn thông thông di động cho đối tượng là hộ nghèo, hộ cận nghèo và gia đình chính sách xã hội theo hướng dẫn của Bộ Thông tin và Truyền thông. Nâng cấp, hoàn thiện ứng dụng “Cần Thơ Smart City” như một nền tảng di động cung cấp đa dịch vụ, tiện ích phục vụ người dân và doanh nghiệp. Trên cơ sở thực hiện các giải pháp đó, kinh tế - xã hội ở Cần Thơ trong những năm tới sẽ có sự phát triển bền vững hơn./.

Tài liệu tham khảo

Bộ Thông tin và Truyền thông (2022), Sách trắng Công nghệ Thông tin và Truyền thông Việt Nam, NXB Thông tin và Truyền thông, Hà Nội.

Thành ủy Cần Thơ (2021), Nghị quyết số 02-NQ/TU ngày 04 tháng 8 năm 2021 về chuyển đổi số thành phố Cần Thơ đến năm 2025 và định hướng đến năm 2030.

UBND Thành phố Cần Thơ (2020), Quyết định số 1652/QĐ-UBND phê duyệt Đề án “Xây dựng Thành phố Cần Thơ phát triển thành đô thị thông minh giai đoạn 2021 - 2025, tầm nhìn đến năm 2030”.

UBND Thành phố Cần Thơ (2022), Quyết định số 1299/QĐ-UBND ngày 15/4/2022 về phê duyệt Chương trình hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa tham gia chuyển đổi số thành phố Cần Thơ đến năm 2025, định hướng đến năm 2030.